

Cyflwyno **Abertawe** Lwyddiannus a Chynaliadwy

Cynllun Corfforaethol Dinas a
Sir Abertawe 2020/22

Cyngor **Abertawe**
Swansea Council

***Cyflwyno Abertawe
Lwyddiannus a Chynaliadwy***

**Cynllun Corfforaethol Dinas a
Sir Abertawe 2020/22**

Rhagair

Mae nifer o heriau mawr yn wynebu'r byd, y DU, Cymru ac Abertawe. Er mwyn wynebu'r heriau hyn, bydd gofyn i ni weithio mewn ffordd wahanol i'r ffordd rydym wedi gweithio o'r blaen.

Mae newidiadau mawr yn digwydd i boblogaeth Abertawe, fel gweddill y DU a Chymru. Rydym yn heneiddio, mae ein cymunedau'n fwy amrywiol a bydd y boblogaeth yn parhau i dyfu. Mae'r boblogaeth sy'n heneiddio hefyd yn golygu ein bod yn gweld cynnydd mewn rhai afiechydon a chyflyrau, megis dementia. Mae poblogaeth sy'n tyfu a chynnydd yn nifer yr aelwydydd yn golygu bod darparu tai ychwanegol a fforddiadwy'n flaenoriaeth. Mae lefelau tlodi ac anghydraddoldeb iechyd yn parhau i fod yn ystyfnig o uchel. Mae hyn oll yn rhoi pwysau ychwanegol ar wasanaethau cyhoeddus ar adeg pan mae cyllidebau ac arian yn dynn.

Mae globaleiddio, newidiadau i dwf economaidd byd-eang a symud o weithgynhyrchu i economïau sy'n seiliedig ar dechnoleg, ynghyd â BREXIT, yn creu heriau i economïau'r DU, Cymru ac Abertawe, ond mae hynny hefyd yn creu cyfleoedd y mae angen manteisio arnynt i sicrhau y gallwn gyflawni'n potensial.

Mae newid yn yr hinsawdd yn un o'r peryglon a'r heriau mwyaf sy'n wynebu pawb ohonom ni, ac mae angen i ni ystyried sut gallwn addasu, lleihau ein hallyriadau carbon a thŷ gwyrdr a lleihau ein perygl o lifogydd ac effeithiau sylweddol eraill. Mae hyn hefyd yn ymwneud â gwneud gwell defnydd o'n tir a'n hadnoddau naturiol wrth geisio amddiffyn ein hamgylchedd naturiol a gwella bioamrywiaeth.

I fynd i'r afael â'r heriau hyn, mae angen i ni weithio gyda'n gilydd. I sicrhau ansawdd bywyd da ar gyfer preswylwyr presennol a chenedlaethau'r dyfodol, mae angen i ni ystyried beth fydd effaith tymor hir ein penderfyniadau. Mae'n rhaid i ni wneud pethau'n wahanol er mwyn newid pethau. I sicrhau y gallwn ni drechu'r heriau hyn, mae angen i ni feddwl mwy am y tymor hir, gweithio'n well gyda phobl a chymunedau a'n gilydd, ceisio atal problemau a defnyddio ymagwedd fwy cydlynol. Bydd hyn yn ein helpu i greu Cymru rydym yn dymuno byw ynddi, nawr ac yn y dyfodol.

Ni fydd hyn yn hawdd a bydd angen amser i'w wireddu. Mae Dinas a Sir Abertawe wedi dechrau yn dda ond mae llawer i'w wneud o hyd. Mae Abertawe'n parhau i wthio ffiniau arfer cynaliadwy. Mae ein gwerthoedd a'n hegwyddorion, ynghyd â'n hamcanion lles, fel y'u disgrifiwyd yn y Cynllun Corfforaethol hwn, eisoes yn gwneud cyfraniad sylweddol at wella lles economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru ac Abertawe; ond mae angen i'r cyngor wneud rhagor i ddangos ei fod yn cyfrannu at y Gymru a'r Abertawe a garem a'i fod yn gweithio mewn ffordd sy'n dangos bod arfer cynaliadwy wedi'i wreiddio'n llwyr yn ei fusnes. Mae Dinas a Sir Abertawe wedi ymrwymo'n llwyr i sefydlu cynaliadwyedd fel ei egwyddor drefniadol ganolog. Bydd yn adeiladu ar arferion da sydd eisoes yn bodoli ac yn parhau i feithrin ei ymrwymiad gynyddol aeddfed i ddatblygu cynaliadwy, gan ddysgu gyda'n gilydd ar hyd y daith fel bydd hynny'n llywio'r hyn rydym yn ei wneud nawr ac yn y dyfodol.

Cynghorydd Rob Stewart
Arweinydd y Cyngor

Phil Roberts
Prif Weithredwr

1. Cyflwyniad – Adolygiad o’r Cynllun Corfforaethol a’r Amcanion Lles

Cyhoeddodd Dinas a Sir Abertawe ei ddatganiad lles cyn 31 Mawrth 2017 fel sy'n ofynnol gan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Roedd y datganiad lles yn nodi'n blaenoriaethau allweddol ar gyfer 2017/18. Y blaenoriaethau hyn, a elwir yn 'amcanion lles', yw ein hamcanion ar gyfer gwella lles amgylcheddol, diwylliannol a chymdeithasol Abertawe a Chymru.

Aethom ati i adolygu a chyhoeddi'r Cynllun Corfforaethol hwn ar ôl yr etholiadau llywodraeth leol ym mis Mai 2017.

Aed ati i adolygu'r Cynllun Corfforaethol a'm hamcanion lles drwy ymgynghori â phobl leol a thrwy asesu'r dystiolaeth ganlynol:

- Tueddiadau a heriau'r dyfodol.
- Asesiad o les lleol.
- Ein hamcanion cydraddoldeb, yn cynnwys y Gymraeg.
- Cyfeiriad at ddangosyddion cenedlaethol.
- Ein hymrwymiaadau polisi.

Yn dilyn yr adolygiad hwn, diwygiwyd ein Cynllun Corfforaethol a'r amcanion lles ar gyfer 2017/22 a chafodd crynodeb o'r datganiad lles ei gynnwys yn y cynllun.

Mae'r Cynllun Corfforaethol yn disgrifio'r camau sy'n cael eu cymryd i gyflawni ein hamcanion lles a chyfrannu at y saith nod llesiant cenedlaethol¹ sy'n cael eu hamlinellu yn y Ddeddf.

Mae'r Cynllun hefyd yn egluro sut rydym yn mwyafu ein cyfraniad at ein nodau lles a'r amcanion cenedlaethol trwy ein dull o weithio, sy'n cyd-fynd â'r egwyddorion cynaliadwy dilynol:

- Edrych ymlaen at yr heriau tymor canolig a thymor hir.
- Atal problemau rhag digwydd neu rhag gwaethygu.
- Sicrhau nad yw ein hamcanion yn gwrth-ddweud ei gilydd, a'u bod yn ategu amcanion cyrff cyhoeddus eraill.
- Gweithio mewn partneriaeth ag eraill.
- Cynnwys pobl leol.

Mae'r gwaith blynyddol o ddiwygio'r Cynllun Corfforaethol wedi darparu cyfle i ddiweddarau gwybodaeth berthnasol ble'r oedd hynny'n ofynnol ar gyfer 2020/22; ar yr un pryd, mae camau i weithredu amcanion wedi cael eu hatgyfnerthu ble'r oedd cyfle i wneud hynny.

---

¹ Y Nodau Cenedlaethol yw: Cymru lewyrchus; Cymru gydnherth; Cymru iachach; Cymru sy'n fwy cyfartal; Cymru o gymunedaucydlynus; Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu; Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fydeang.

Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-24

Mae cydberthynas agos rhwng Cynllun Corfforaethol y Cyngor a'i Amcanion Llesiant a Chynllun Cydraddoldeb Strategol y Cyngor a'i Amcanion Cydraddoldeb. Caiff Cynllun Cydraddoldeb Strategol ei gyhoeddi yn ystod 2020/21. Bydd llawer o'r camau i gyflawni Amcanion Cydraddoldeb a Lles y Cyngor yn cyd-fynd yn agosach wrth inni fynd ar drywydd integreiddio, ceisio gwella llesiant ac ymdrechu i sicrhau Abertawe fwy cyfartal a Chymru fwy cyfartal.

2. Crynodeb o'r Datganiad Lles

Ein Cynllun Corfforaethol – gweledigaeth, gwerthoedd, egwyddorion ac amcanion lles

Mae ein Cynllun Corfforaethol, *Cyflwyno Abertawe Lwyddiannus a Chynaliadwy*, a'n hamcanion lles, yn amlinellu sut byddwn yn gweithio i ateb heriau presennol a rhai'r dyfodol.

Yr heriau sydd i ddod

Bydd Abertawe'n wynebu sawl her yn y blynyddoedd sydd i ddod, sy'n cynnwys:

- Newidiadau poblogaeth - Abertawe sy'n tyfu, sy'n heneiddio ac sy'n fwy amrywiol.
- Newidiadau economaidd - denu buddsoddiad, swyddi o ansawdd uchel a thechnoleg newydd i Abertawe wrth fynd i'r afael â'r bwch sgiliau.
- Newid yn yr hinsawdd - peryglon llifogydd, ansawdd aer a dŵr, peryglon i ecosystemau a bioamrywiaeth a diogelu ffynonellau ynni.
- Newidiadau cymdeithasol a diwylliannol - mynd i'r afael ag anghydraddoldebau iechyd, addysg, cyflogaeth a chyfleoedd bywyd.

Rydym wedi ceisio mynd i'r afael â heriau'r presennol a'r dyfodol drwy ein Cynllun Corfforaethol a'n hamcanion lles.

Ein huchelgeisiau a'n hymrwymadau i breswylwyr – ein hamcanion lles

Er mwyn ymateb i'r heriau hyn, rydym wedi blaenoriaethu chwe amcan lles. Dyma'r chwech:

- **Diogelu pobl rhag niwed** - er mwyn sicrhau bod ein dinasyddion yn ddiogel rhag niwed a cham-fanteisio.
- **Gwella Addysg a Sgiliau** - fel bod pawb yn Abertawe yn ennill y sgiliau a'r cymwysterau y mae eu hangen arnynt i lwyddo mewn bywyd.
- **Trawsnewid ein Heconomi a'n Hisadeiledd** - fel bod gan Abertawe ganol dinas defnydd cymysg, ffyniannus ac economi leol a fydd yn cefnogi ffyniant ein dinasyddion.
- **Trechu Tlodi** - fel bod pob unigolyn yn Abertawe yn gallu cyflawni ei botensial.
- **Cynnal a gwella Adnoddau Naturiol a Bioamrywiaeth Abertawe** – fel ein bod yn cynnal ac yn cyfoethogi bioamrywiaeth, yn lleihau ein hól troed carbon, yn gwella'n gwybodaeth am ein hamgylchedd naturiol a'n dealltwriaeth ohono, a bod o fudd i iechyd a lles.

- ***Trawsnewid a datblygu'r Cyngor yn y Dyfodol*** - fel ein bod ni a'r gwasanaethau rydym yn eu darparu'n gynaliadwy ac yn addas i'r dyfodol.

Ychwanegwyd yr amcan lles - *Cynnal a Chyfoethogi Adnoddau Naturiol a Bioamrywiaeth Abertawe* - wrth ddiwygio'n Cynllun Corfforaethol a'r amcanion lles ar gyfer 2018/2022.

Sut byddwn yn gweithio – ein gwerthoedd a'n hegwyddorion

Mae ein gwerthoedd a'n hegwyddorion a fynegir yn ein Cynllun Corfforaethol yn sail i gyflawni'n hamcanion lles ac maent yn adlewyrchu'r ffyrdd cynaliadwy o weithio.

Ein gwerthoedd

Mae ein cynlluniau'n seiliedig ar dri gwerth clir a fydd yn arwain ein dull o weithio, ein dull o ddatblygu fel sefydliad a'n penderfyniadau yn y blynyddoedd i ddod.

- ***Canolbwyntio ar Bobl***

Byddwn yn canolbwyntio ar anghenion a chanlyniadau cymunedau ac ar wella bywydau'r bobl sy'n byw ac yn gweithio yn Abertawe. Byddwn hefyd yn parchu, yn gwerthfawrogi ac yn cefnogi ein gweithwyr ac yn dangos y safonau uchaf o gywirdeb.

- ***Gweithio gyda'n Gilydd***

Byddwn yn hyrwyddo ymagwedd partneriaeth gyfan, gan weithio ar draws gwasanaethau i wneud y gorau o adnoddau a gwybodaeth a byddwn yn gweithio gydag eraill y tu allan i'r cyngor i sicrhau ein bod yn blaenoriaethu ein hadnoddau er mwyn darparu'r gwasanaethau gorau i'n cymunedau.

- ***Arloesedd***

Byddwn yn hyrwyddo ac yn cefnogi diwylliant blaengar. Byddwn yn meddwl ac yn gweithio'n wahanol i wella ein gallu i gyflawni ac i ymdopi â'r heriau ariannol, demograffig a chymdeithasol rydym yn eu hwynebu. Byddwn yn rhannu gwersi a ddysgir ar draws y cyngor fel rhan o'n Rhaglen Arloesedd.

Ein Hegwyddorion

Bydd ein cynlluniau a'n blaenoriaethau yn seiliedig ar dair egwyddor allweddol. Mae'r egwyddorion hyn yn hanfodol er mwyn cyflawni ein hamcanion lles a chânt eu plethu i mewn i'n ffordd o weithio.

- ***Cynaliadwyedd***

Byddwn yn gweithio i wella lles economaidd, cymdeithasol, diwylliannol ac amgylcheddol Abertawe. Mae hyn yn golygu sicrhau y diwellir anghenion y presennol heb gyfaddawdu ar allu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion.

Mae'n egwyddor allweddol sydd wrth wraidd y strategaeth *Trawsnewid a'r Cyngor yn y Dyfodol* a'n strategaeth *Abertawe Gynaliadwy - Yn Addas i'r Dyfodol*, sy'n ymwneud â thrawsnewid gwasanaethau'r cyngor, gan sicrhau dichonoldeb ariannol y cyngor a gwella canlyniadau i breswylwyr

Fel rhan o hyn, byddwn yn parhau i gynnwys a cheisio barn preswylwyr a defnyddwyr gwasanaethau. Mae ataliaeth ac integreiddio yn ganolog i'r egwyddor o

gynaliadwyedd a byddwn yn datblygu cynlluniau tymor hir er mwyn mynd i'r afael â'n hamcanion lles, gan gydweithio ag eraill. Drwy'r ymagwedd hon, byddwn hefyd yn sicrhau ein bod yn bodloni gofynion *Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015*.

- **Ataliaeth**

Byddwn yn ymyrryd yn gynharach er mwyn cynorthwyo pobl sy'n wynebu'r perygl mwyaf, yn newid ymddygiad ac yn atal yr angen am wasanaethau arbenigol drud, sy'n aml â rhaglen cymorth tymor hir. Bydd hyn yn helpu i wneud teuluoedd a chymunedau'n fwy cydnerth, yn lleihau'r galw am wasanaethau'r cyngor, yn lleihau costau ac yn cyflawni gwell canlyniadau. Byddwn yn mabwysiadu ymagwedd cyngor cyfan tuag at reoli'r galw am wasanaethau, gan geisio gwella ein dealltwriaeth o gyswllt â chwsmeriaid a sut gellir ail-lunio gwasanaethau er mwyn atal, lleihau neu arallgyfeirio galw.

- **Partneriaethau**

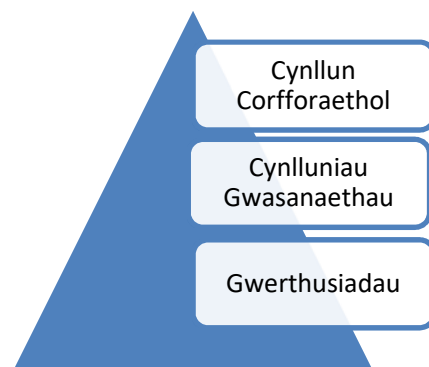
Byddwn yn gweithio gyda'n partneriaid ar draws y sectorau cyhoeddus, busnes a gwirfoddol drwy'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus a thrwy ffyrdd cydweithredol eraill er mwyn wynebu'r heriau a rennir gan Abertawe a'i chymunedau.

Byddwn yn mabwysiadu ymagwedd 'Tîm Abertawe', gan weithio fel cyngor cyfan i sicrhau bod gan bob gwasanaeth rôl yn y gwaith o gyfrannu at ein hamcanion lles a sicrhau ein bod yn rhannu adnoddau ac arbenigedd. Er mwyn diwallu anghenion ein preswylwyr a mynd i'r afael â'r heriau sylweddol sy'n wynebu Abertawe, mae'n rhaid cael partneriaethau cynhyrchiol, integreiddio ein gwasanaethau'n well a rhannu adnoddau.

Cyflawni – y camau

Mae ein Cynllun Corfforaethol yn dangos bod ein holl amcanion lles gyda'i gilydd a'r camau rydym yn eu cymryd i'w cyflawni yn dangos ein cyfraniad at bob un o'r saith nod cenedlaethol ac at les cymdeithasol, economaidd, diwylliannol ac amgylcheddol Abertawe a Chymru.

Nid yw'n cyfraniad at y nodau cenedlaethol a lles Abertawe a Chymru wedi'u mynegi yn ein Cynllun Corfforaethol yn unig. Mae'r Cynllun Corfforaethol yn nodi ein hamcanion lles allweddol a'n cyfraniad ond mae hefyd yn rhan o'n Fframwaith Gwella Perfformiad ehangach, sy'n cynnwys Cynlluniau Gwasanaethau adrannau, y Cynllun Corfforaethol ynghyd â'r Cynlluniau Gwasanaethau sy'n datgan ein cyfraniad llawn. Gwelir y broses hon yn y diagram isod:

Cyflawni – dulliau cynaliadwy o weithio

Byddwn yn parhau i fwyafu ein cyfraniad at les cymdeithasol, economaidd, diwylliannol ac amgylcheddol Abertawe a Chymru drwy wreiddio ffyrdd cynaliadwy o weithio.

Adlewyrchir y ffyrdd hyn o weithio yn ein gwerthoedd a'n hegwyddorion ond hefyd yn y camau rydym yn eu cymryd ac rydym yn bwriadu eu cymryd er mwyn mwyafu ein cyfraniad.

- **Edrych ymlaen at heriau'r tymor hir**

Mae ein Cynllun Corfforaethol a'n hamcanion lles yn ceisio mynd i'r afael â heriau presennol a thymor hwy.

Rydym wedi dechrau datblygu ymhellach ein gallu i ragweld a chymryd rhagolwg strategol tymor hir sy'n edrych ar dueddiadau a senarios y dyfodol er mwyn creu darlun strategol o'r 10 i'r 25 mlynedd nesaf. Rydym wedi bod yn gweithio i ddatblygu darlun o'r hyn y gallai tueddiadau'r dyfodol ei olygu i'r Cyngor ac i gymunedau Abertawe yn y dyfodol.

Fe wnaethom ni gynnal cyfres o weithdai gyda staff, aelodau etholedig, ein partneriaid a'r cyhoedd i ychwanegu at y gwaith rydym wedi'i wneud eisoes, sy'n cynnwys sut gallai tueddiadau'r dyfodol gael effaith ar lefel gymunedol.

Diben y gweithdai hyn yw nodi barn gyffredin ynghylch heriau'r dyfodol, a chynnig braslun o beth yw 'da' i lywio datblygiad polisi a dylunio a chyflawni gwasanaethau yn y dyfodol.

- **Atal problemau rhag codi neu waethygu**

Trwy gyfrwng ein hamcanion lles, rydym yn gweithio i atal problemau neu eu hatal rhag gwaethygu

Mae angen i'r Cyngor barhau i ddatblygu ei ymagwedd ataliol ac i'r perwyl hwnnw, mae wedi datblygu *Strategaeth Atal*. Bydd y strategaeth hon yn gwreiddio ymyrryd ac atal cynnar ymhellach ym musnes y cyngor a rhoi hyd yn oed mwy o bwyslais ar wella lles.

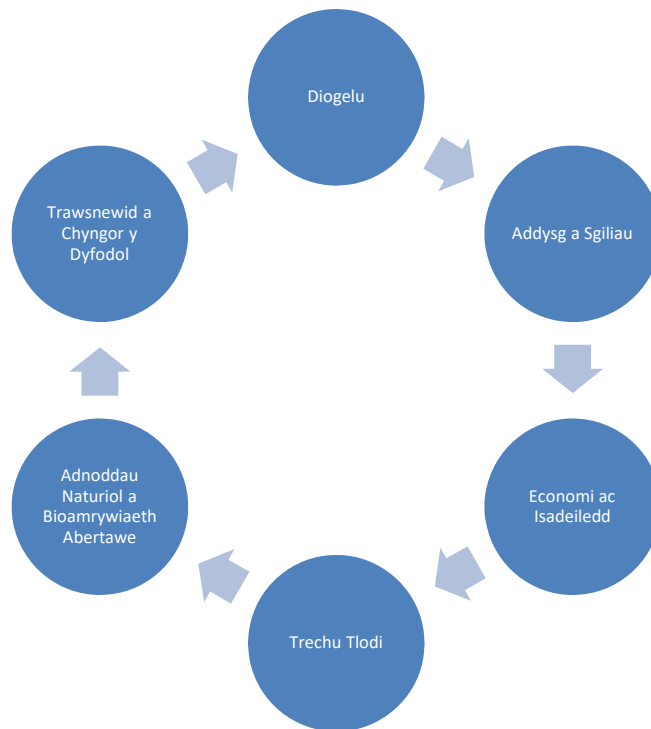
- **Sut mae ein hamcanion lles yn gysylltiedig â'i gilydd ac â rhai cyrff cyhoeddus eraill.**

Mae'n bwysig nodi, fodd bynnag, na ellir ystyried unrhyw un o'n hamcanion lles fel rhai sy'n hollol ar wahân. Mae'r holl amcanion lles yn effeithio ar amcanion eraill ac yn cael eu heffeithio ganddynt.

Er enghraifft, mae gwella addysg a sgiliau'n bwysig iawn i'n hymdrechion i leihau tloedi a gwella'r ddinas a'r economi, sy'n golygu trawsnewid ein system addysg i sicrhau bod gan blant a phobl ifanc y sgiliau angenrheidiol ar gyfer yr economi newydd.

Gwelir y gyd-ddibyniaeth hon yn y diagram dilynol:

Rydym yn gweithio i nodi cysylltiadau ac effeithiau posib amrywiaeth o bolisïau a rhaglenni er mwyn amlygu lle gall polisïau/rhaglenni o'r fath atgyfnerthu neu danseilio'i gilydd.

Rydym wedi datblygu offeryn integreiddio sy'n cael ei ddefnyddio i nodi a chryfhau rhyng-ddibyniaethau.

Rydym wedi defnyddio'r offeryn hwn i asesu ac adolygu'n Cynllun Corfforaethol a'n hamcanion lles, sydd wedi helpu i fapio'n cyfraniad at y nodau cenedlaethol a nodi rhagor o opsiynau ar gyfer mwyafu'r cyfraniad at les cymdeithasol, economaidd, diwylliannol ac amgylcheddol Abertawe a Chymru.

Yn ystod yr adolygiad o amcanion lles a Chynllun Corfforaethol y Cyngor, aeth cynrychiolwyr y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC) i un o'r digwyddiadau ymgynghori cyhoeddus i lywio datblygiad y Cynllun.

Ymgysylltwyd yn fwy â'n partneriaid yn y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ynghylch ein hamcanion lles yn 2017 ac yn 2018 wrth lunio cynllun lles y BGC; cynigiwyd cyfle i bartneriaid y BGC gyfranogi mewn arolwg i helpu i gyfeirio'r adolygiad o amcanion ar gyfer 2018/22.

- **Gweithio ar y cyd ag eraill**

Rydym yn cydweithio â phartneriaid o'r sectorau cyhoeddus a phreifat a'r trydydd sector er mwyn cymryd camau i gyflawni ein hamcanion lles, gan ddangos ein cyfraniad a'n hopsiynau ar gyfer mwyafu'r cyfraniad at les cymdeithasol, diwylliannol ac economaidd Abertawe a Chymru.

Mae ein datganiad lles llawn yn disgrifio enghreifftiau lle mae gwaith partneriaeth yn allweddol i gyflwyno'n hamcanion lles. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Gweithio gyda chwe awdurdod lleol arall i ddarparu gwasanaethau gwella ysgolion.
  - Gweithio mewn partneriaeth ynghylch diogelu gyda chynrychiolwyr o bob un o'r prif asiantaethau a gweithwyr proffesiynol sy'n gyfrifol am helpu i amddiffyn plant ac oedolion rhag cam-drin ac esgeulustod drwy Fyrddau Diogelu Bae'r Gorllewin.
  - Gweithio gyda thri awdurdod lleol arall, Llywodraeth Cymru, Prifysgolion a'r sector preifat drwy Fargen Ddinesig Bae Abertawe i drawsnewid tirwedd economaidd yr ardal, rhoi hwb sy'n werth £1.8 biliwn i'r economi leol a chreu bron i 10,000 o swyddi newydd dros y 15 mlynedd nesaf.
- **Cynnwys ein holl ddinasyddion yn yr hyn rydym yn ei wneud**

Mae'r Cyngor yn ymroddedig i ymgynghori â phreswylwyr, rhanddeiliaid eraill a gweithwyr a'u cynnwys ym mhroses benderfynu'r Cyngor. Mae gennym ni *Strategaeth Ymgynghori ac Ymgysylltu* newydd ar gyfer ymarferwyr i'w helpu i ymgysylltu â phreswylwyr a defnyddwyr gwasanaethau.

Yn ogystal â hyn, mae'r cyngor yn ymgysylltu ag amrywiaeth o'r boblogaeth drwy grwpiau a fforymau amrywiaeth, megis y Rhwydwaith 50+, y Fforwm BAME a'r Fforwm LHDT. Mae disgyblion ysgol yn cyfrannu at eu haddysg drwy Gynghorau Ysgolion a thrwy *Lais y Disgybl*, sydd wedi'i anelu'n uniongyrchol at gynyddu cyfranogiad disgyblion fel y nodir yn Erthygl 12 Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (CCUHP); Abertawe oedd y cyngor cyntaf yn y DU i fabwysiadu a gwreiddio CCUHP. Mae digwyddiadau *Sgwrs Fawr* y cyngor yn rhoi cyfle i blant a phobl ifanc drafod materion sydd o bwys iddynt a dylanwadu ar bolisi'r cyngor.

Mae gweithredu yn y gymuned a chyfranogaeth cymunedau yn ganolog i ddull y Cyngor o gynllunio a chyflawni gwasanaethau. Cefnogir sefydlu grwpiau 'cyfeillion' er mwyn adfywio parciau, traethau a rhandiroedd lleol. Ym maes gofal cymdeithasol, mae ymagweddau at arfer proffesiynol sy'n seiliedig ar gryfderau hefyd yn cynnwys helpu pobl â'u teuluoedd i ymdrin â'u problemau eu hunain drwy ganolbwyntio ar eu cryfderau a'u rhinweddau, a beth allant ei gyfrannu.

Mae gennym gynlluniau i gynnwys rhagor o bobl leol ym mhenderfyniadau'r Cyngor sy'n effeithio arnynt, eu teuluoedd a'u cymunedau ac mae wedi datblygu *Fframwaith Cydgynhyrchu* er mwyn gwneud hyn. Byddwn yn ceisio sefydlu fforwm i wirfoddolwyr cymunedol er mwyn eu cynnwys yn y broses benderfynu a rhoi cyfle iddynt fynegi eu barn a'u safbwyntiau

Cynnwys pobl yn ein hamcanion lles

Roedd yr adolygiad o'n Cynllun Corfforaethol a'n hamcanion lles ar gyfer 2017/22 yn cynnwys tair ymagwedd wahanol at gynnwys pobl: (i) grwpiau ffocws gyda phobl ifanc (o 9 ysgol uwchradd wahanol), (ii) dau grŵp ffocws gydag aelodau'r cyhoedd a chynrychiolwyr o sefydliadau eraill yn canolbwyntio ar nodi heriau presennol a rhai'r dyfodol, beth ddylid ei wneud a beth yw 'da' a (iii) dau arolwg ar-lein o aelodau'r cyhoedd a phanel dinasyddion y cyngor yn y drefn honno. Bydd canlyniadau o'r

cyfranogiad hwn yn helpu i lunio'n Cynllun Corfforaethol diwygiedig a'n hamcanion lles.

Fe wnaeth ymgynghori a'r ymgysylltu mewn perthynas â'n hamcanion lles nodi nifer o themâu a heriau cyffredin. Caiff y rhain eu crynhoi isod ac eir i'r afael â hwy drwy gyfrwng ein hamcanion lles:

Ffyniant economaidd ac adfywio canol y ddinas

- Gweithio gyda phartneriaid i gyflawni'r Fargen Ddinesig ar draws y rhanbarth.
- Creu mwy o brentisiaethau a mynd i'r afael â'r bwch oedran a chyfleoedd cyflogaeth i'r bobl hynny sy'n bellach i ffwrdd o'r farchnad lafur.
- Manteisio ar gyfleoedd sy'n deillio o dwf technoleg newydd, gwyddoniaeth a diwydiannau creadigol.
- Gwella'r arlwy hamdden, twristiaeth a diwylliannol a gwella isadeiledd Abertawe.
- Gwella cludiant ac isadeiledd.
- Yr angen am economi wledig gynaliadwy

Heriau Amgylcheddol

- Annog twf cludiant carbon isel sy'n fforddiadwy a hygyrch.
- Adeiladu mwy o gartrefi sy'n defnyddio ynni yn effeithlon.
- Gofalu am yr amgylchedd a chynyddu ymwybyddiaeth ohono a hyrwyddo ailgylchu.
- Gwarchod parciau, darparu mwy o fannau agored a hyrwyddo bioamrywiaeth.
- Buddsoddi mewn technoleg werdd ac ynni adnewyddadwy.

Iechyd, gofal cymdeithasol a lles

- Galluogi pobl hŷn i fyw'n annibynnol a heneiddio'n dda.
- Atal digartrefedd a darparu tai fforddiadwy.
- Cynorthwyo gofalwyr.
- Gweithio gyda phlant yn y blynyddoedd cynnar cyn iddynt fynd i'r ysgol.
- Mynd i'r afael â gordewdra a maeth gwael.

Cydlyniant diwylliannol, cymdeithasol a chymunedol

- Mynd i'r afael â cham-drin a bwlio plant.
- Annog gwirfoddoli a chyfranogiad cymunedol.
- Cynnal mwy o ddiwyddiadau diwylliannol a chymunedol.
- Mynd i'r afael â throeddau casineb a hyrwyddo amrywiaeth a chydlyniant.

Gwasanaethau cyhoeddus a chyfrannu at wneud penderfyniadau

- Yr angen i ganolbwyntio ar ymyrryd ac atal cynnar a lleihau galw ar wasanaethau cyhoeddus.
- Darparu mwy o wybodaeth a chymorth ynghylch sut i gael mynediad at wasanaethau a chymorth.
- Gweithio mwy mewn partneriaeth ag eraill, gan gynnwys y trydydd sector.
- Gwneud rhagor i gynnwys defnyddwyr gwasanaethau wrth gynllunio a dylunio gwasanaethau ac wrth wneud penderfyniadau.

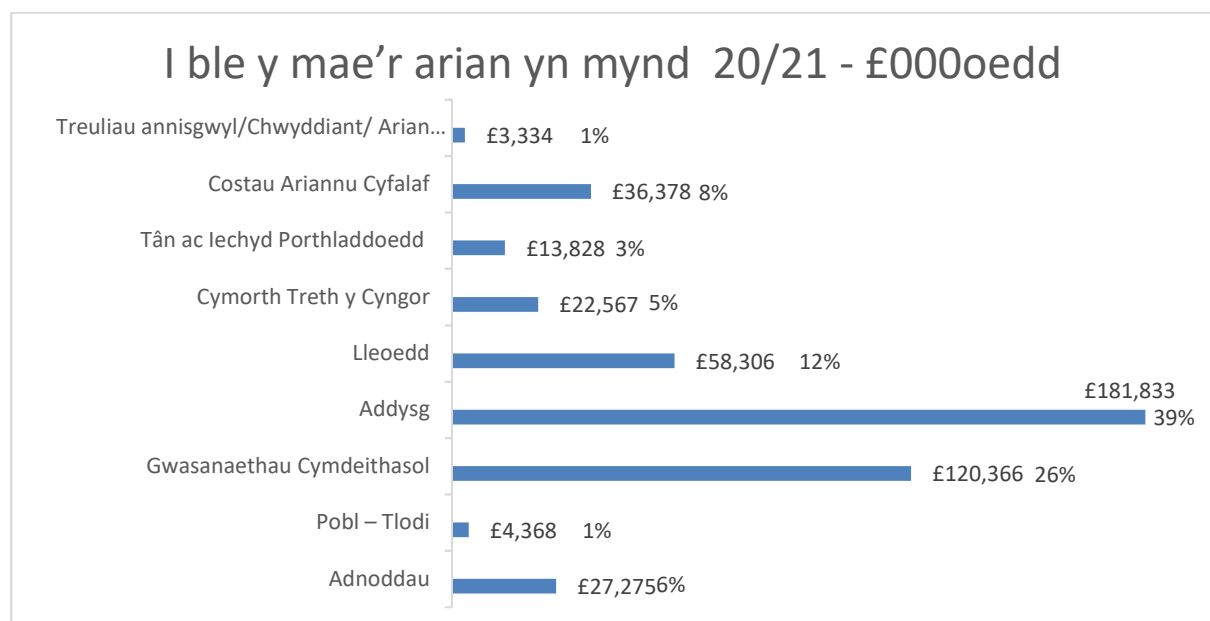
Cynhaliodd y cyngor arolwg arall fel canllaw a 'gwiriad tymheredd' i helpu i gyfeirio'r gwaith o ddiwygio'r Cynllun Corfforaethol a'r amcanion lles ar gyfer 2018/22. Gofynnwyd am farn ymatebwyr ynghylch amcanion lles presennol y cyngor a gofynnwyd ai'r rhain oedd yr amcanion priodol i wella lles yn Abertawe ar hyn o bryd, ac yn y dyfodol. Gofynnwyd iddynt am eu barn ynghylch cyfres o gamau a chamau gweithredu i gyflawni pob amcan.

Yn gyffredinol, dengys canlyniadau'r arolwg bod lefel cymharol uchel o gefnogaeth ymhlith ymatebwyr i amcanion lles presennol y cyngor a'r camau gweithredu arfaethedig y mae'r cyngor yn bwriadu eu cymryd i wireddu'r amcanion hyn; roedd mwy na 9 o 10 ymatebwr yn cytuno mai amcanion lles presennol y cyngor oedd y rhai priodol i Abertawe.

Cafwyd nifer o awgrymiadau ynghylch natur a'r amgylchedd fel blaenoriaeth lles ychwanegol, yn ogystal â'r camau gweithredu sy'n gysylltiedig â natur a'r amgylchedd a allai helpu'r cyngor i roi'r amcanion lles eraill ar waith. Er bod y rhan fwyaf o ymatebwyr yn cytuno â'r camau arfaethedig y dylai'r cyngor eu cymryd mewn perthynas â thrawsnewid ein heconomi a'n hisadeiledd a threchu tlodi, roedd ambell ymatebwr yn cwestiynu ai rôl y Cyngor oedd ymwneud yn uniongyrchol â rhai meysydd; er enghraifft, wrth archwilio sefydlu gwesty newydd neu gefnogi ehangu Stadiwm Liberty. Yn yr un modd, er bod y rhan fwyaf o ymatebwyr yn cefnogi cryfhau'r Gymraeg, roedd rhai yn cwestiynu cost cyfle'r gweithgarwch hwn, o gymharu â blaenoriaethau a galwadau eraill a wynebwr gan y cyngor o ran lleihau cyllidebau a phwysau ar adnoddau.

Ein Cyllideb – adnoddau i gyflawni ein hamcanion lles

Yn dilyn ymgynghoriad â staff, y cyhoedd a rhanddeiliaid eraill, cyflwynir adroddiad ar y gyllideb i'r Cabinet ac yna caiff ei drafod mewn cyfarfod o'r Cyngor llawn. Mae gan y Cyngor £400 miliwn i'w wario. Daw'r mwyafrif helaeth o'r arian hwn o'r Llywodraeth a grantiau, ac rydym yn codi rhagor o arian drwy dreth y cyngor ac incwm. Dyma sut y dyrennir y gyllideb ar hyn o bryd (cyllideb 2020/21):

Bydd yr ymgynghoriad cyhoeddus ar gyllideb 2020/21 ar waith erbyn yr hydref. Er y gallai'r swm o arian rydym yn ei dderbyn gan Lywodraeth Cymru leihau erbyn y flwyddyn nesaf, bydd angen sicrhau llawer mwy o arbedion i wrthbwysu'n rhagolwg o £20 miliwn o wariant ychwanegol, sydd y tu hwnt i'n rheolaeth, megis chwyddiant yn codi, codiadau cyflog cenedlaethol na chânt eu hariannu a demograffeg.

Mae'r cyhoedd eisoes wedi dweud wrthym mai eu blaenoriaethau yw ysgolion a'r gwasanaethau cymdeithasol. Fodd bynnag, maent hefyd yn dweud wrthym fod rhai digwyddiadau penodol, glanhau strydoedd a chynnal a chadw priffyrdd yn bwysig iawn iddynt hefyd. Mae ein cyllideb yn cynnwys rhestr o flaenoriaethau cyllidebol yn unol â'n hamcanion lles fel y'u nodir yn ein Cynllun Corfforaethol. Ond â llai o arian, bydd yn rhaid i ni wario llai ar y blaenoriaethau hyn a gwneud toriadau mwy mewn meysydd eraill er mwyn mantoli'r cyfrifon.

Rydym yn codi dros £120 miliwn mewn treth y cyngor bob blwyddyn, ond prin bod hynny'n ddigon i dalu am gostau ein gwasanaethau cymdeithasol, heb sôn am yr holl wasanaethau eraill a ddarperir gennym. Mae cost gyffredinol gwasanaethau'r cyngor yn golygu nad yw cynyddu Treth y Cyngor yn unig yn opsiwn. Felly, rhaid i ni gymryd camau eraill. Felly, mae'n rhaid i ni gymryd camau eraill.

3. Ein hamcanion lles

Mae rhan nesaf y cynllun yn nodi'n hamcanion lles ar gyfer 2020/22. Caiff pob amcan ei ddisgrifio'n fanwl dan y penawdau canlynol:

- **Pam mae'r flaenoriaeth hon yn amcan lles.**
- **Yr heriau tymor hwy y bydd pob amcan lles yn helpu i fynd i'r afael â hwy.**
- **Y camau y byddwn yn eu cymryd er mwyn cyflawni pob amcan lles.**
- **Sut byddwn yn mwyafu ein cyfraniad at y nodau cenedlaethol drwy ein dull o weithio.**
- **Sut byddwn yn mesur cynnydd.**
- **Cyfraniad pob amcan lles at amcanion y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.**

Diogelu pobl rhag niwed

Pam mae'r flaenoriaeth hon yn amcan lles.

- Rydym wedi ymrwymo i sicrhau bod dinasyddion yn byw eu bywydau heb unrhyw niwed na cham-fanteisio.
- Mae angen ystyried bod diogelu pobl sy'n agored i niwed yn fusnes i bawb yn holl wasanaethau'r cyngor, gan yr holl aelodau etholedig a gan y sawl sy'n gweithio ar ran y cyngor.
- Rydym hefyd am i blant fod yn ddiogel rhag niwed a gallu aros gyda'u teuluoedd neu gael cymorth mewn lleoliadau teuluol, lle mae'n ddiogel iddynt wneud hynny.
- Rydym am sicrhau bod yr holl oedolion sy'n agored i niwed yn cael eu diogelu rhag niwed ac yn gallu byw eu bywyd gan gyflawni eu potensial llawn.
- Rydym am fynd i'r afael â cham-drin domestig a sicrhau bod dioddefwyr yn cael eu cynorthwyo'n llawn.
- Rydym am i bobl heneiddio'n dda a gallu byw mor annibynnol a diogel â phosib, a hynny yn eu cartrefi eu hunain.

Yr heriau tymor hwy y bydd yr amcan lles hwn yn helpu i fynd i'r afael â hwy.

- Poblogaeth sy'n heneiddio'n cynrychioli cynnydd sylweddol yn y galw am wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol.
- Cynnydd mewn clefydau a chyflyrau sy'n gysylltiedig â phoblogaeth sy'n heneiddio, fel dementia.
- Lleihau digwyddiadau cam-drin domestig, gan gynnwys ei effaith ar blant.
- Nodi a chynorthwyo pobl sy'n darparu gofal di-dâl yn Abertawe.
- Rhoi mwy o bwyslais ar atal yn hytrach na chanfod a chywiro i helpu i ymdrin â'r galw cynyddol am wasanaethau statudol.

Y camau y byddwn yn eu cymryd er mwyn cyflawni'r Amcan Lles hwn.

- Parhau i sicrhau bod trefniadau diogelu effeithiol ar waith i amddiffyn y sawl sydd mewn perygl o niwed a cham-fanteisio sylweddol.
- Parhau i sicrhau bod diogelu yn 'fusnes i bawb' ar draws yn Cyngor, mewn ysgolion, gyda phartneriaid, a thrwy Fwrdd Diogelu Gorllewin Morgannwg, i sicrhau ein bod yn cydweithredu ac yn ymyryd ynghylch materion ehangach sy'n dod i'r amlwg, megis Llinellau Cyffuriau, Caethwasiaeth Fodern, Bwlio mewn Ysgolion, Troseddau Casineb a strategaeth PREVENT.

- Parhau i sicrhau bod y Gwasanaethau Oedolion a Phlant a Theuluoedd yn gadarn ac yn effeithiol wrth fodloni'r gofynion statudol a osodir ar yr Awdurdod fel y'u nodir yn Neddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant 2014 i wella canlyniadau lles oedolion sy'n agored i niwed yn Abertawe.
- Parhau i dargedu strategaeth Plant sy'n Derbyn Gofal (PDG) Diogel trwy weithredu gwelliannau i'r gwasanaeth Plant a Theuluoedd, a thrwy'r Strategaeth Rhianta Corfforaethol i wella canlyniadau ar gyfer plant sy'n derbyn gofal a phobl sy'n gadael gofal.
- Trwy raglen Gwneud Pethau'n lawn i Bob Plentyn, byddwn yn gweithredu system gyfan newydd, dull integredig i ganolbwyntio gwasanaethau cymorth ac atal cynnar i wella llesiant plant a phobl ifanc, a chymorth i deuluoedd.
- Parhau i gynnwys plant yn y broses o leisio'u barn, a chynnwys Oedolion a Gofalwyr ynghylch y gwasanaethau y maent yn eu derbyn, trwy wella ein model o ymarfer gwaith cymdeithasol sy'n canolbwyntio ar gryfderau ac asedau unigolion, beth sy'n bwysig iddynt, beth all eu teuluoedd a'u ffrindiau ei wneud i helpu, a thrwy gydgyhyrchu cynlluniau i sicrhau canlyniadau gwell.
- Gweithio gyda phartneriaid i godi ymwybyddiaeth o cam-drin domestig a rhoi ymyriadau a chefnogaeth effeithiol ac amserol ar waith.
- Mynd i'r afael ag arwahanrwydd cymdeithasol a gwella ansawdd bywyd pobl hŷn, mewn cymunedau cefnogol, trwy ehangu cydgysylltu ardaloedd lleol a'r ystod o gymorth a chyfleoedd ataliol.
- Cynorthwyo ein oedolion mwyaf agored i niwed i aros yn ddiogel ac yn annibynnol gartref, trwy weithredu'r model Gwasanaethau Oedolion ac ail-gydbwyso ein harlwygo gwasanaethau i ganolbwyntio ar atal, ail-alluogi ac adfer, gan gynnwys gwasanaethau Ail-gartrefu Cymunedol a Phreswyl, model newydd o ddarparu gofal yn y cartref a gweithredu'r model 'o'r Ysbyty i'r Cartref'.
- Gwella canlyniadau lles gofalwyr ifanc a phobl sy'n gadael gofal, trwy ystod o ymyriadau, gan gynnwys Gwybodaeth, cyngor a gwell mynediad at wasanaethau cymorth.
- Fel Dinas sy'n Gyfeillgar i Dementia, Siarter ar gyfer Pobl Hŷn, a thrwy'r strategaeth Heneiddio'n Dda, byddwn yn cynorthwyo dinasyddion Abertawe yr effeithir arnynt i deimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi, i gyfrannu a chyfranogi yn y gymdeithas brif ffrwd, ac i aros yn ddiogel yn eu cartrefi eu hunain.

Cyfraniad yr amcan lles hwn at y nodau cenedlaethol.

Cymru lewyrchus	Cymru gydnerth	Cymru sy'n fwy cyfartal	Cymru o gymunedau cydlynus	Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu	Cymru iachach	Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang
		☒	☒		☒	

Sut byddwn yn mwyafu ein cyfraniad at y nodau cenedlaethol drwy ein dull o weithio.

- *Atal problemau rhag digwydd neu waethygu* - datblygu gwasanaethau ataliol i osgoi'r angen i bobl orfod defnyddio gwasanaethau statudol.
- *Mynd i'r afael â heriau tymor hir* - gwneud gwaith ataliol i leihau galw ar y gwasanaethau gofal cymdeithasol gan boblogaeth sy'n heneiddio a mynd i'r afael â chyflyrau cysylltiedig megis dementia
- *Gweithio mewn partneriaeth ag eraill* - mynd i'r afael â cham-drin domestig a helpu pobl i heneiddio'n dda gyda phartneriaid drwy'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.
- *Osgoi gwrthdaro rhwng amcanion cyrff cyhoeddus* - gweithio gyda phartneriaid drwy drefniadau diogelu rhanbarthol Bae'r Gorllewin a thrwy'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.
- *Cynnwys pobl* - cynnwys gofalwyr a dioddefwyr cam-drin domestig yn eu gofal, a chynnwys plant sy'n derbyn gofal a'u teuluoedd, drwy ganolbwyntio ar eu cryfderau a'u rhinweddau a beth allant ei gyfrannu, gan gynnwys rhieni, teuluoedd a chymunedau.

Sut byddwn yn mesur cynnydd.

- Hyfforddiant diogelu gorfodol.
- Prydlondeb wrth ymdrin ag atgyfeiriadau, ymholiadau ac asesiadau diogelu plant ac oedolion.
- Plant mewn angen, plant sy'n derbyn gofal a phlant sydd ar y gofrestr amddiffyn plant.
- Oedolion a phlant sy'n derbyn gofal a chymorth i ddiwallu eu hanghenion lles.
- Cyfradd y gofalwyr sy'n cael asesiad o'u hanghenion.
- Pobl sydd wedi cwblhau ailalluogi'n derbyn dim gofal neu lai o ofal chwe mis yn ddiweddarach.
- Prydlondeb wrth gwblhau Asesiadau Diogelu Colli Rhyddid.
- Cyfradd y trosglwyddiadau gofal o ysbytai i ofal cymdeithasol sy'n cael eu gohirio.
- Nifer y ceisiadau am Gydlynu Ardaloedd Lleol.

Cyfraniad yr amcan lles hwn at Amcanion y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

Bydd plant yn cael y dechrau gorau mewn bywyd i fod y gorau y gallant	Bydd pobl yn byw yn dda ac yn heneiddio'n dda	Gweithio gyda natur	Cymunedau cryf
☒	☒		☒

Gwella Addysg a Sgiliau

Pam mae'r flaenoriaeth hon yn amcan lles.

- Rydym am i Abertawe fod yn un o'r mannau gorau yn y byd i blant a phobl ifanc allu tyfu i fyny.
- Rydym am i bob plentyn a pherson ifanc yn Abertawe allu cyflawni, bod yn iach, bod yn gydnerth a bod yn ddiogel.
- Rydym am i blant a phobl ifanc fynd i'r ysgol yn rheolaidd oherwydd byddant yn fwy tebygol o gyflawni'r sgiliau a'r cymwysterau y mae arnynt eu hangen i symud ymlaen i addysg bellach, addysg uwch, cyflogaeth neu hyfforddiant.
- Rydym am i blant a phobl ifanc allu ennill cymwysterau a datblygu sgiliau sy'n gweddu i anghenion economaidd y dyfodol a gallu cyfrannu'n gadarnhaol fel dinasyddion lleol gweithgar.
- Rydym ni'n dymuno atal plant rhag ymddieithrio rhag dysgu.
- Fel rhieni corfforaethol Plant sy'n Derbyn Gofal, rydym ni'n am i'n Plant sy'n Derbyn Gofal lwyddo yn yr ysgol a chael cyfleoedd addysg bellach, addysg uwch, cyflogaeth neu hyfforddiant.
- Rydym ni'n cydnabod bod ar blant neu bobl ifanc sydd ag anghenion dysgu ychwanegol angen cymorth effeithiol ar adegau priodol i'w galluogi i gyflawni eu potensial llawn.
- Rydym ni am i'n plant a'n pobl ifanc fod yn ymwybodol o'u hawliau a'u cyfrifoldebau byd-eang fel y gallant fod yn ddinasyddion gweithgar a chyfrifol, cyflawni eu potensial llawn a gwneud gwahaniaeth i'w cymunedau.
- Rydym ni am i'n plant a'n pobl ifanc feddu ar sgiliau Cymraeg da.

Yr heriau tymor hwy y bydd yr amcan lles hwn yn helpu i fynd i'r afael â hwy.

- Rydym am ddarparu'r sgiliau a'r cyfleoedd i'n pobl ifanc sy'n deillio o'r Fargen Ddinesig, gan sicrhau eu bod yn llwyddo mewn pynciau STEM (gwyddoniaeth, technoleg, peirianeg a mathemateg), sgiliau digidol megis codio cyfrifiadurol a diwydiannau creadigol.
- Ystâd ysgolion sy'n addas ar gyfer y 21^{ain} ganrif

Y camau y byddwn yn eu cymryd er mwyn cyflawni'r Amcan Lles hwn.

- Parhau i gynorthwyo a herio ysgolion i wella presenoldeb a pherfformiad disgyblion, gan ganolbwyntio ar wella llythrennedd (yn Saesneg a Chymraeg), rhifedd a chymhwysedd digidol ar gyfer pob plentyn beth bynnag fo'u hoedran, gan gynnwys disgyblion PDG, EOTAS neu rai sydd ag anghenion dysgu ychwanegol.

- Ateb y galw am addysg Gymraeg a hybu'r defnydd o'r Gymraeg mewn ysgolion ac yn gymdeithasol trwy gynllun strategol y *Gymraeg mewn Addysg*.
- Parhau i gynnwys plant a phobl ifanc yn eu haddysg a'u cymuned drwy *Gynghorau Ysgolion* a digwyddiadau cynnwys y *Sgwrs Fawr*. Datblygu dinasyddion ifanc i barchu hawliau, deall cyfrifoldebau a bod yn ddinasyddion cyfrifol sy'n ymwybodol o'r byd drwy barhau i gynorthwyo ysgolion i ddod yn *Ysgolion sy'n Parchu Hawliau UNICEF* fel rhan o'n hymrwymiad i'r CCUHP.
- Sicrhau nad yw ein plant sy'n agored i niwed yn wynebu anfanteision oherwydd tlodi neu ffactorau eraill sy'n eu cyfyngu neu'n eu hatal rhag cyflawni safonau a lles mewn addysg.
- Trawsnewid yr ystâd ysgolion er mwyn ateb y galw ac ymateb i'r datblygiadau a nodir yn y Cynllun Datblygu Lleol (CDLI), gan sicrhau buddion cymunedol o gontractau. Trwy gyfrwng ein rhaglen adeiladu a chynnal a chadw ysgolion, byddwn yn lleihau ein hól troed carbon.
- Alinio ein system addysg a pharhau i ddatblygu a gwella partneriaethau i sicrhau ein bod yn creu'r bobl iawn sydd â'r sgiliau priodol i gyflenwi'r economïau newydd a chyflawni her Bergen Ddinesig Bae Abertawe. Byddwn yn annog ysgolion i gynorthwyo ei gilydd.
- Codi dyheadau galwedigaethol a lefelau sgiliau yn y gweithle, cyfrannu at ddatblygiad plant, pobl ifanc ac oedolion uchelgeisiol a medrus drwy ddarparu prentisiaethau.
- Datblygu sgiliau dysgu annibynnol ar gyfer dysgu gydol oes i adlewyrchu natur newidiol gwaith, cefnogi lles a chreadigrwydd a lleihau unigedd cymdeithasol.

Cyfraniad yr amcan lles hwn at y nodau cenedlaethol.

Cymru lewyrchus	Cymru gydnerth	Cymru sy'n fwy cyfartal	Cymru o gymunedau cydlynus	Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu	Cymru iachach	Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang
☒	☒	☒	☒	☒		☒

Sut byddwn yn mwyafu ein cyfraniad at y nodau cenedlaethol drwy ein dull o weithio.

- *Atal problemau rhag digwydd neu waethygu* - gwella presenoldeb mewn ysgolion, tegwch wrth ddarparu addysg, a chyflawniad dysgu fel y gall disgyblion wella'r sgiliau a'r cymwysterau y mae eu hangen arnynt i symud ymlaen i addysg uwch ac addysg bellach, hyfforddiant neu gyflogaeth.

- *Mynd i'r afael â heriau tymor hir* - sicrhau bod y cwricwlwm ysgolion yn Abertawe'n rhoi cyfle i ddisgyblion ennill y sgiliau a'r cymwysterau ar gyfer y dyfodol, ac yn cyfrannu at lwyddiant Bargen Ddinesig Bae Abertawe wrth gynyddu ffyniant.
- *Gweithio mewn partneriaeth ag eraill* - gweithio gydag awdurdodau lleol drwy drefniadau rhanbarthol i gynnal gwasanaethau gwella ysgolion.
- *Osgoi gwrthdaro rhwng amcanion cyrff cyhoeddus* - creu synergedd rhwng amcanion y cyngor a datblygiad economaidd.
- *Cynnwys pobl* - cynnwys disgyblion yn eu haddysg drwy *Lais y Disgybl, Cyngorau Ysgol* a digwyddiadau'r *Sgwrs Fawr* er mwyn dangos ein bod yn gwerthfawrogi'r rhanddeiliaid allweddol hyn.

Sut byddwn yn mesur cynnydd.

- Presenoldeb disgyblion yn yr ysgol, gan gynnwys disgyblion sy'n derbyn prydau ysgol am ddim.
- Cyflawniad disgyblion yn y Cyfnod Sylfaen.
- Cyflawniad disgyblion ar ddiwedd Cyfnod Allweddol 4, gan gynnwys disgyblion sy'n derbyn prydau ysgol am ddim, plant sy'n derbyn gofal gan y cyngor, disgyblion sy'n derbyn addysg heblaw yn yr ysgol a disgyblion o ardaloedd yr ystyrir eu bod ymhlith yr 20% mwyaf difreintiedig o holl ardaloedd Cymru.
- Nifer y disgyblion sy'n dewis Mathemateg a phynciau Gwyddoniaeth a'u cyrhaeddiad ynddynt ar ddiwedd Cyfnod Allweddol 4.
- Disgyblion sy'n astudio'r Gymraeg yng Nghyfnod Allweddol 4.
- Prydlondeb wrth gwblhau Datganiadau statudol ynghylch Anghenion Addysgol Arbennig.
- Pobl ifanc y gwyddys eu bod yn NEET yn 16 mlwydd oed.
- Prentisiaethau yn y Cyngor a'r gymuned ehangach
- Sicrhau wythnosau hyfforddiant ar gyfer y rhai sy'n anweithgar yn economaidd neu'n ddi-waith drwy gymalau budd cymdeithasol mewn contractau.

Cyfraniad yr amcan lles hwn at amcanion y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

Bydd plant yn cael y dechrau gorau mewn bywyd i fod y gorau y gallant	Bydd pobl yn byw yn dda ac yn heneiddio'n dda	Gweithio gyda natur	Cymunedau cryf
☒		☒	☒

Gweddnewid ein **Heconomi a'n Hisadeiledd**

Pam mae'r flaenoriaeth hon yn amcan lles.

- Rydym am wella perfformiad economaidd a chreu cyfoeth a chyfleoedd cyflogaeth i wella lles economaidd dinasyddion Abertawe.
- Sicrhawyd y buddsoddiad mwyaf erioed i dde-orllewin Cymru yn dilyn cymeradwyo Bargaen Ddinesig arloesol Bae Abertawe ar 20 Mawrth 2017.
- Mae'r Fargaen Ddinesig yn werth £1.3 biliwn a bydd yn trawsnewid tirwedd economaidd yr ardal, yn rhoi hwb sy'n £1.8 biliwn i'r economi leol ac yn creu bron i 10,000 o swyddi dros y 15 mlynedd nesaf.
- Yn Abertawe, caiff 100,000 troedfedd sgwâr o le swyddfa newydd, fforddiadwy a hyblyg ei adeiladu ar Ffordd y Brenin yng nghanol y ddinas ar gyfer busnesau technolegol fel rhan o'r pentref digidol a wnaiff elwa o isadeiledd digidol heb ei ail.
- Bydd y Fargaen Ddinesig yn arwain at ddatblygiad 'pentref blychau' 215,000 o droedfeddi sgwâr yn Ardal Arloesedd y Glannau yn SA1 sy'n cael ei hadeiladu ar hyn o bryd ac sy'n eiddo i Brifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant. Bydd hwn yn darparu lle fforddiadwy i gwmnïau newydd.
- Bydd y Fargaen Ddinesig hefyd yn cynorthwyo i ddigideiddio'r arena dan do arfaethedig fydd â lle i 3,500 o bobl ar gyfer safle datblygu Abertawe Ganolog, yn ogystal â datblygu sgwâr digidol i gynnwys sgriniau digidol a gwaith celf digidol.
- Bydd y Fargaen Ddinesig yn hybu adfywio ffisegol canol y ddinas ymhellach, yn unol â'n Fframwaith Strategol diwygiedig ar gyfer Canol y Ddinas - yn enwedig datblygu a gwella eiddo a gwelliannau cludiant cysylltiedig, gan ddarparu isadeiledd galluogol i gynorthwyo ag adfywiad.
- Rydym am fanteisio ar y cyfleoedd sy'n cael eu cynnig gan y Fargaen Ddinesig ac adfywio canol y ddinas drwy greu cyfleoedd cyflogaeth a hyfforddiant i bobl sy'n ddi-waith ac yn anweithgar yn economaidd drwy gymalau budd cymunedol mewn contractau a chyflawni gwasanaethau i gynorthwyo â chyflogadwyedd mewn partneriaeth â gwasanaethau eraill y cyngor a phartneriaid allanol.
- Rydym am gael fframwaith polisi cynllunio sy'n cynnal twf ac adfywio ac yn sicrhau bod gan gymunedau dai o ansawdd uchel mewn lleoliadau cynaliadwy i ddiwallu anghenion y gymuned a chynnal twf economaidd cynaliadwy.
- Rydym am fanteisio ar botensial twf sydd heb ei wireddu i gynhyrchu ynni cynaliadwy, amddiffyn yr amgylchedd a hybu'r economi, gan gynnwys parhau i roi pwysau ar y llywodraeth i gymeradwyo'r Morlyn Llanw.
- Rydym am fanteisio ar asedau ac isadeiledd naturiol, diwylliannol ac adeiledig Abertawe i ddatblygu'r economi, gan amddiffyn yr amgylchedd a gwella lles ar yr un pryd.

Yr heriau tymor hwy y bydd yr amcan lles hwn yn helpu i fynd i'r afael â hwy.

- Mae twf technoleg glyfar a symudol a diwydiant uwch-dechnoleg yn debygol o barhau.
- Yng Nghymru, rydym ar ei hôl hi o'i gymharu â gweddill y DU o ran y sgiliau digidol sy'n angenrheidiol ar gyfer yr economi newydd, a bydd angen y rhain yn Abertawe drwy Fargen Ddinesig Bae Abertawe.
- Mae Abertawe yn dal i fod â nifer mawr o bobl oed gweithio nad ydynt yn gweithio.
- Mae tystiolaeth bod bwch cynhyrchedd Abertawe (GVA) yn culhau, ond mae'r bwch yn sylweddol o hyd. Ar hyn o bryd, mae nifer cymharol fach o fusnesau yn Abertawe'n cynhyrchu gweithgarwch economaidd o'i gymharu â chyfartaledd y DU, ac mae enillion y gweithle'n sylweddol is wrth gymharu yn yr un modd.
- Mae potensial mawr yng Nghymru ac yn Abertawe i gynhyrchu ynni cynaliadwy drwy'r Morlyn Llanw a phrosiectau cymunedol eraill, gan hybu'r economi leol a helpu i amddiffyn yr amgylchedd.
- Mae newid yn yr hinsawdd a pheryglon cysylltiedig fel llifogydd yn bygwth ein twf economaidd, ein cynhyrchedd, ein lles, ein hisadeiledd a'n hamgylchedd.
- Mae'n debygol y bydd y cerbyd preifat yn parhau'n brif ddull cludiant yn y dyfodol, ond mae cludiant cynaliadwy a fforddiadwy, a strategaeth ar gyfer system gludiant integredig i wasanaethu'n hardaloedd gwledig a threfol yn hanfodol er mwyn cael mynediad at gyflogaeth a hyfforddiant ac amddiffyn yr amgylchedd.
- Mae Abertawe'n dal if eth cyflawni ei photensial o bell ffordd ac erys diffygion sylweddol yn nifer ac ansawdd y tai a'r isadeiledd cefnogi ar adeg pan fydd yr angen am dai a nifer yr aelwydydd yn tyfu.

Y camau y byddwn yn eu cymryd er mwyn cyflawni'r Amcan Lles hwn.

- Manteisio ar y cyfleoedd a gyflwynir gan y Fargen Ddinesig a pharhau i adfywio canol y ddinas a weithio gyda phartneriaid i roi'r Fargen Ddinesig ar waith i fuddsoddi mewn isadeiledd digidol a chefnogi buddsoddiad, arloesedd, twf, swyddi, sgiliau a chynhyrchedd.
- Hybu a gwella economi leol amrywiol a chynaliadwy. Er enghraifft, gweithio ar y cyd trwy Bartneriaeth *Adfywio Abertawe* i ddatblygu agenda adfywio economaidd Abertawe gan gynnwys cyflwyno'r Rhaglen Buddsoddi Adfywio wedi'i Thargedu, a thrwy weithredu'r cynllun datblygu lleol (CDLI) sy'n cefnogi adfywio Abertawe ac yn hyrwyddo cymunedau cynaliadwy.
- Creu cyfleoedd cyflogaeth a hyfforddiant ar gyfer y di-waith tymor hir a'r rhai sy'n anweithgar yn economaidd drwy gymalau budd cymdeithasol mewn contractau.

Sut byddwn yn mwyafu ein cyfraniad at y nodau cenedlaethol drwy ein dull o weithio.

- *Atal problemau rhag digwydd neu waethygu* - hyrwyddo ynni adnewyddadwy a chludiant cynaliadwy i ddatblygu'r economi a helpu i fynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd.
- *Mynd i'r afael â heriau tymor hir* - ail-lunio Abertawe a'r economi ranbarthol i ateb heriau economaidd y dyfodol a newid technolegol drwy'r Fargen Ddinesig.
- *Gweithio mewn partneriaeth ag eraill* - gweithio gyda thri awdurdod lleol eraill, prifysgolion, Llywodraeth Cymru, byrddau iechyd a'r sector preifat i gyflawni'r Fargen Ddinesig.
- *Osgoi gwrthdaro rhwng amcanion cyrff cyhoeddus* - mabwysiadu'r CDLI i gefnogi adfywio Abertawe a darparu glasbrint ar gyfer penderfyniadau cynllunio defnydd tir da a chyson ar gyfer y genhedlaeth bresennol a rhai'r dyfodol.
- *Cynnwys pobl* - proses ymgynghori a chynnwys helaeth yn ystod pob cam o ddatblygu'n *Cynllun Datblygu Lleol* er mwyn nodi cyfleoedd i ddiwallu angen tai a darparu cyflogaeth.

Sut byddwn yn mesur cynnydd.

- Prydlondeb wrth asesu ceisiadau cynllunio.
- Cymeradwyo ceisiadau cynllunio o bwys.
- Creu unedau tai ac arwynebedd llawr masnachol yng nghanol y ddinas.
- Gwerth buddsoddi mewnol yn Abertawe.
- Gwariant twristiaeth.
- Prosiectau sy'n cynnwys cymalau budd cymunedol a chreu nifer o wythnosau hyfforddiant.
- Cyflawni'r Strategaeth Ynni Gorfforaethol
- Lleihau carbon yn adeiladau'r Cyngor.

Cyfraniad yr amcan lles hwn at amcanion y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

Bydd plant yn cael y dechrau gorau mewn bywyd i fod y gorau y gallant	Bydd pobl yn byw yn dda ac yn heneiddio'n dda	Gweithio gyda natur	Cymunedau cryf
☒		☒	☒

Trechu Tlodi.

Pam mae'r flaenoriaeth hon yn amcan lles.

- Mae Cyngor Abertawe wedi ymrwymo i leihau tlodi a'r effeithiau y mae tlodi yn eu cael ar ei ddinasyddion. Mae tlodi yn cyfyngu ar ddyheadau, yn niweidio perthnasoedd ac yn arwain at golli cyfleoedd bywyd.
- Rydym am gael Abertawe lle nad yw tlodi incwm yn rhwystr i wneud yn dda yn yr ysgol, mwynhau bywyd iach a bywiog, datblygu sgiliau a chymwysterau a chael swydd ac incwm da.
- Rydym am herio mynediad annigonol at wasanaethau angenrheidiol o ansawdd da drwy dargedu adnoddau lle maent yn cael yr effaith fwyaf, â phenderfyniadau am hynny'n cael eu gwneud ar y cyd â defnyddwyr gwasanaethau.
- Rydym am i'n holl breswylwyr gael y cyfle a'r adnoddau i gyfranogi mewn gweithgareddau cymdeithasol, diwylliannol a hamdden ac wrth wneud penderfyniadau.
- Rydym am i bobl fwyafu eu hincwm a gwneud y gorau o'r incwm sydd ganddynt.
- Rydym am i bobl osgoi talu'r 'premiwm tlodi', sef y costau ychwanegol y mae'n rhaid i bobl ar incwm isel eu talu am hanfodion megis tanwydd a chludiant.
- Rydym am sicrhau y chwelir rhwystrau i gyflogaeth megis cludiant a gofal plant.
- Rydym am sicrhau y caiff pobl o gymunedau mwyaf difreintiedig Abertawe eu cynnwys fel ein bod yn lleihau anghydraddoldeb rhwng cymunedau ac ynddynt.

Yr heriau tymor hwy y bydd yr amcan lles hwn yn helpu i fynd i'r afael â hwy.

- Erys lefelau tlodi yng Nghymru'n gyson uchel, yn enwedig i bobl o oedran gweithio a'r sawl sydd dan 18 oed ac mae'r perygl o dlodi wedi cynyddu i aelwydydd sy'n gweithio a rhai sy'n ddi-waith.
- Rhagwelir y bydd tlodi plant cymharol yn y DU yn codi'n sylweddol o 29% yn 2014/15 i 36% yn 2020/21.
- Gall pobl sy'n byw yn ardaloedd lleiaf difreintiedig Abertawe ddisgwyl byw'n iach am brin i 22 o flynyddoedd yn hwy na'r sawl sy'n byw yn yr ardaloedd mwyaf difreintiedig.
- Erys y costau ychwanegol y mae'n rhaid i bobl sydd ag incwm isel eu talu am hanfodion, megis cludiant, tanwydd a bwyd, yn uchel iawn.
- Yn Abertawe, ni all pobl wneud y gorau o'u harian heb fod ganddynt ddigon o wybodaeth yn barod, a'u bod wedi'u cysylltu'n dda yn ddigidol ac yn gallu mynd o le i le yn hawdd i fanteisio ar fargeinion. Y bobl sy'n lleiaf tebygol o fod yn y sefyllfa hon yw'r rhai sydd eisoes yn dioddef effeithiau tlodi.

- Bydd effaith andwyol yr amddifadedd hwn yn dechrau pan fydd pobl yn ifanc iawn ac yn cynyddu drwy gydol oes unigolyn. Mae angen gweithredu mewn modd sy'n cyfateb i anghenion i gynorthwyo teuluoedd a phlant yn ystod y blynyddoedd cynnar iawn helpu i liniaru'r effaith hon a thorri'r cysylltiadau hyn.
- Erys nifer fawr o bobl o oedran gweithio yn Abertawe nad ydynt yn gweithio, ac mae angen mynd i'r afael â rhwystrau i waith megis profiad, gofal plant a chludiant.
- Mae'r newidiadau cyfredol o ran Diwygio Lles yn creu problemau newydd a mwy cymhleth i'r rheiny sydd eisoes mewn argyfwng ariannol, gan ddod â mwy o bobl nag o'r blaen i sefyllfa lle maent mewn argyfwng ariannol.

Y camau y byddwn yn eu cymryd er mwyn cyflawni'r Amcan Lles hwn.

- Parhau i weithredu'r *Strategaeth Tlodi* a sicrhau bod trechu tlodi yn fusnes i bawb.
- Targedu adnoddau i fwyafu mynediad at gyfleoedd a ffyniant a chanolbwyntio ar ddefnyddio data i dargedu cymorth, cyflogadwyedd a chynhwysiant cymdeithasol.
- Cefnogi sefydlu Comisiwn Gwirionedd Tlodi i ddod â'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau allweddol a phobl sydd â phrofiad byw uniongyrchol o dlodi ynghyd i weithio gyda'i gilydd i sicrhau newid.
- Gweithio gyda'n partneriaid iechyd i sicrhau, drwy ein *Strategaeth Blynyddoedd Cynnar*, fod plant yn eu blynyddoedd cynnar ac yn y Cyfnod Sylfaen yn cyflawni'r lefel ddisgwyliedig o ran datblygiad ieithyddol, emosiynol, cymdeithasol a gwybyddol a'u bod yn barod i ddysgu ac i fynd i'r ysgol.
- Sicrhau bod pobl ifanc yn gallu cael mynediad at gyflogaeth, addysg neu hyfforddiant ar ôl iddynt droi'n 16 oed.
- Helpu i fynd i'r afael ag effeithiau diwygio Lles, megis cynorthwyo pobl i hawlio'r budd-daliadau llawn y mae ganddynt hawl iddynt fel y gallant fwyafu eu hincwm a hybu mynediad at gredyd fforddiadwy.
- Cynorthwyo unigolion i oresgyn eu rhwystrau i gyflogaeth drwy gymorth cydlynedig i ddatblygu cyflogadwyedd sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn.
- Darparu cyfleoedd celf, diwylliant a threftadaeth er mwyn hybu sgiliau, hyder, hunan-barch a dyhead.
- Buddsoddi i wella tai ac adeiladu tai Cyngor sy'n defnyddio ynni yn fwy effeithlon a chefnogi adeiladu tai fforddiadwy i helpu i ddiwallu'r angen am dai, lleihau biliau tanwydd, adfywio ystadau a sicrhau buddion economaidd a chyflogaeth ehangach.
- Atal digartrefedd a chynorthwyo pobl i gynnal eu tenantiaethau i helpu i gynnal sefydlogrwydd a diogelwch i deuluoedd a chymunedau trwy weithredu Strategaeth Digartrefedd y Cyngor ar gyfer 2018-22.

- Archwilio'r syniad o greu ein menter ynni ein hunain i ddarparu ynni rhad i gartrefi, gan helpu i fynd i'r afael â biliau tanwydd domestig uchel a thlodi tanwydd. Cynorthwyo â'r gwaith o fynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd, helpu i ddileu tlodi tanwydd a rhoi hwb i ddatblygiad economaidd drwy'r cynllun ARBED a mesurau effeithlonrwydd ynni mewn tai cymdeithasol.
- Parhau i weithredu'r *Cynllun Cyflwyno Cydlyniant Cymunedol* i hyrwyddo cymunedau cydlynol a chynhwysol yn Abertawe.

Cyfraniad yr amcan lles hwn at y nodau cenedlaethol.

Cymru lewyrchus	Cymru gydnerth	Cymru sy'n fwy cyfartal	Cymru o gymunedau cydlynus	Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu	Cymru iachach	Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang
☒	☒	☒	☒	☒	☒	

Sut byddwn yn mwyafu ein cyfraniad at y nodau cenedlaethol drwy ein dull o weithio.

- *Atal problemau rhag digwydd neu waethygu* - helpu i atal biliau tanwydd uchel a'r 'premiwm tlodi' drwy adeiladu tai Cyngor sy'n defnyddio ynni yn effeithlon ac archwilio'r syniad o greu ein menter ynni ein hunain i ddarparu ynni am ddim i aelwydydd.
- *Mynd i'r afael â heriau tymor hir* - helpu i oresgyn rhwystrau i gyflogaeth a chael pobl i ddechrau gwaith drwy gynlluniau cyflogaeth cydlynus sy'n canolbwyntio ar y person, gofal plant a chludiant fforddiadwy.
- *Gweithio mewn partneriaeth ag eraill* - gweithio gyda'n partneriaid iechyd drwy gynllun *Dechrau'n Deg* i sicrhau bod plant yn eu blynyddoedd cynnar yn barod ar gyfer yr ysgol a dysgu.
- *Osgoi gwrthdaro rhwng amcanion cyrff cyhoeddus* - cydnabod bod lleihau tlodi'n fusnes i bawb a bod gan y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus rôl allweddol wrth sicrhau bod hyn yn digwydd ar draws yr holl sectorau.
- *Cynnwys pobl* - gweithio mewn cymunedau, ymgysylltu â phobl a'u cynnwys yn llwyddiannus a chydgyhyrchu gyda hwy i ddatblygu cydnerthedd a lleihau dibyniaeth.

Sut byddwn yn mesur cynnydd.

- Budd-daliadau lles yn cael eu sicrhau gan y gwasanaeth Hawliau Lles.
- Prydlondeb wrth brosesu ceisiadau am fudd-dal treth gyngor a thai a newid amgylchiadau.
- Nifer cyfartalog y diwrnodau y bydd teuluoedd digartref â phlant yn eu treulio mewn llety gwely a brecwast

- Nifer yr unedau o Dai Fforddiadwy a gaiff eu darparu.
- Nifer y bobl sy'n cael cyflogaeth drwy gyfrwng Cymorth Cyflogadwyedd.
- Nifer y cymwysterau achrededig a enillir gan oedolion â chymorth yr awdurdod lleol.
- Cyflawni'r Strategaeth Trechu Tlodi a'r *Strategaeth Atal* a dangos cyflawniad amlwg yn y Strategaethau.
- Cyflawni ein *Strategaeth Ynni Gorfforaethol*.
- Cyflawni ein *Strategaethau Mwy o Dai a Digartrefedd*.

Cyfraniad yr amcan lles hwn at amcanion y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

Bydd plant yn cael y dechrau gorau mewn bywyd i fod y gorau y gallant	Bydd pobl yn byw yn dda ac yn heneiddio'n dda	Gweithio gyda natur	Cymunedau cryf
☒	☒	☒	☒

Cynnal a gwella **Adnoddau Naturiol a Bioamrywiaeth** Abertawe

Pam mae'r flaenoriaeth hon yn amcan lles.

- Byddwn yn ceisio, ar draws yr amrywiaeth o gyfrifoldebau sydd gan y Cyngor, ac fel y bo'n briodol, cynnal a chyfoethogi bioamrywiaeth, lleihau ein hól-troed carbon a gwella'n gwybodaeth am yr amgylchedd naturiol a'n dealltwriaeth ohono, gan wella'n hiechyd a'n lles yn sgil hynny.
- Mae Abertawe'n un o'r siroedd mwyaf amrywiol a chyfoethog o ran ei hecoleg yn y DU. Mae angen cynnal, cyfoethogi a rheoli ei hamrywiaeth unigryw o gynefinoedd a rhywogaethau, ei hystod o barciau, mannau gwyrdd, gwarchodfeydd natur, traethau a thirweddau penigamp yn gynaliadwy, er lles pawb, yn awr ac yn y dyfodol.
- Mae ein goroesiad a'n hansawdd bywyd yn y dyfodol yn ddibynnol ar amgylchedd naturiol cydnerth a'r amryfal fuddion y mae'n eu darparu i gymdeithas.
- Mae ein hamgylchedd naturiol a'n bioamrywiaeth dan fygythiad ac yn dirywio oherwydd gweithgareddau dynol anghynaliadwy. Mae cynefinoedd a rhywogaethau'n cael eu colli ar gyflymdra brawychus ac anghynaliadwy.
- Mae angen i ni fynd i'r afael ar frys â'r newid yn yr hinsawdd drwy leihau ein defnydd o garbon a thrwy gynnal a chyfoethogi ecosystemau cydnerth a rhwydwaith isadeiledd gwyrdd cryf i'n helpu i liniaru pwysau newid yn yr hinsawdd ac addasu iddo.
- Mae Cyngor Abertawe wedi cyhoeddi Argyfwng yr Hinsawdd, sy'n gydnabyddiaeth ffurfiol o'r angen i weithredu a llunio adroddiadau am gynnydd trwy gyfrwng yr amcan lles hwn.
- Mae gennym ddyletswydd gyfreithiol o dan Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 ac o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 (nod Cymru Gydnerth) i warchod a chyfoethogi bioamrywiaeth a chynnal ecosystemau cydnerth, a rhoi adroddiadau am ein cynnydd i Lywodraeth Cymru.
- Dengys tystiolaeth fod iechyd corfforol a meddyliol pobl yn elwa'n sylweddol o gyswllt â byd natur.
- Mae ein ffyniant a'n lles yn y dyfodol yn ddibynnol ar amgylchedd naturiol iach a chydnerth.
- Mae angen i ni weithio gyda natur i wella ansawdd ein haer, ein dŵr a'n priddoedd.
- Rydym am i bawb ddeall a gwerthfawrogi gwerth unigryw a breuder amgylchedd naturiol eithriadol Abertawe a gwneud eu cyfraniad o ran gofalu amdano a'i gyfoethogi.
- Ein huchelgais yw y gall pawb yn Abertawe gael mynediad at amgylchedd naturiol sy'n amrywiol o safbwynt ecolegol, yn ddeniadol, yn gydnerth ac yn cael ei reoli'n dda.

- Rydym am roi terfyn ar golli bioamrywiaeth a gwrthdroi hynny fel na fydd ei chyfraniad at les economaidd neu gymdeithasol Abertawe'n cael ei golli na'i leihau.
- Rydym yn ceisio creu sir wyrddach, fwy cynaliadwy, lle caiff ei hamgylchedd naturiol unigryw ei gydnabod fel un o'i hasedau mwyaf gwerthfawr a nodweddiadol.
- Mae gennym gyfrifoldeb moesol i ofalu am fioamrywiaeth oherwydd ei werth cynhenid ei hun.

Yr heriau tymor hwy y bydd yr amcan lles hwn yn helpu i fynd i'r afael â hwy.

- Rhoi terfyn ar golli bioamrywiaeth a gwrthdroi'r golled drwy leihau niwed a defnydd anghynladwy a symud i sefyllfa lle'r ydym yn gweithio gyda natur i gynnal ecosystemau iach a chydnerth a fydd yn parhau i ddarparu buddion ansawdd bywyd tymor hir (neu wasanaethau ecosystemau) y mae pawb ohonom yn dibynnu arnynt.
- Mynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd, sy'n un o'r heriau mwyaf sy'n wynebu pawb ohonom ni. Mae angen i ni weithio gyda natur i leihau ein hól troed carbon a lliniaru ar gyfer y risgiau a'r effeithiau tebygol ac addasu iddynt.
- Creu swyddi gwyrdd o ansawdd uchel sy'n gynaliadwy ac yn amgylcheddol gyfrifol sy'n gwneud y gorau o'n hadnoddau naturiol unigryw e.e. drwy dwristiaeth amgylcheddol, rheoli tir gwledig yn gynaliadwy a diwydiannau morol a chrefftau.
- Lleihau anghydraddoldebau iechyd a lles drwy gynnal a chyfoethogi amgylchedd naturiol hygyrch o ansawdd uchel ledled y sir gyfan, ac annog mwy o ddefnydd o dir â mynediad i'r cyhoedd megis parciau, gwarchodfeydd natur, tir comin a choedwigoedd.

Y camau y byddwn yn eu cymryd er mwyn cyflawni'r Amcan Lles hwn.

- Datblygu, mabwysiadu a gweithredu Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth Corfforaethol (Adran 6).
- Gweithio gyda partneriaid i ddatblygu a chyflawni Strategaeth Isadeiledd Gwyrdd ar gyfer Abertawe.
- Datblygu a mabwysiadu polisi coed y Cyngor.
- Dechrau mapio'r asedau isadeiledd gwyrdd a'r ddarpariaeth gwasanaethau ecosystemau presennol, a nodi meysydd sy'n darparu'r cyfleoedd gorau i sicrhau gwelliant.
- Cynnal archwiliad bioamrywiaeth rhagarweiniol o dir sy'n eiddo i'r cyngor, a lle gellir gwneud hynny, rheoli ein hasedau corfforaethol er budd bioamrywiaeth ac adnoddau naturiol.

- Gweithio gyda phartneriaid i ddatblygu cyfleoedd i gyfoethogi bioamrywiaeth a'u rhoi ar waith, a gwell cysylltedd ecolegol.
- Gweithio tuag at greu economi carbon isel sy'n hybu ynni adnewyddadwy ac sy'n cymryd camau i leihau ein hól troed carbon.
- Cyflawni'r Strategaeth Ynni er mwyn lleihau costau, darparu ynni rhatach a lleihau ein hól troed carbon.
- Gweithredu mewn ymateb i Argyfwng yr Hinsawdd.
- Parhau i gyfranogi ym Menter Abertawe Carbon Isel a'i chefnogi.
- Cefnogi mentrau a fydd yn cynyddu nifer y coed yn ardaloedd trefol Abertawe.
- Cynyddu ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o'n hamgylchedd naturiol drwy ddarparu gwybodaeth, hyfforddiant a digwyddiadau.
- Darparu cyfleoedd i blant ysgol gael mynediad at yr amgylchedd naturiol a dysgu amdano.
- Gweithio tuag at wella mynediad at ein parciau a'n mannau gwyrdd a chynnal eu hansawdd.
- Parhau i gyflawni rhaglen plannu a rheoli blodau gwyllt.
- Ymgysylltu â chymunedau lleol i annog gwirfoddoli a'u cynorthwyo i gymryd camau gweithredu i wella a chynnal eu mannau gwyrdd a'u safleoedd bywyd gwyllt lleol.
- Gweithredu i helpu i reoli rhywogaethau estron goresgynnol.
- Mynd ati i wella mannau gwyrdd (wedi'u dethol neu eu targedu) fel rhan o raglen gwaith amgylcheddol i gyflawni'n hymrwymiad i Safon Ansawdd Tai Cymru.
- Lleihau ein defnydd o gynnyrch a deunyddiau na ellir eu hailgylchu, ac ailgylchu mwy o wastraff.

Cyfraniad yr amcan lles hwn at y nodau cenedlaethol.

Cymru lewyrchus	Cymru gydnerth	Cymru sy'n fwy cyfartal	Cymru o gymunedau cydlynus	Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu	Cymru iachach	Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang
☒	☒		☒	☒	☒	☒

Sut byddwn yn mwyafu ein cyfraniad at y nodau cenedlaethol drwy ein dull o weithio.

- *Atal problemau rhag codi neu waethygu* - Drwy roi terfyn ar ddirywiad bioamrywiaeth a chynnal a chyfoethogi amgylchedd naturiol cydnerth, byddwn yn cynnal gwasanaethau ecosystemau hanfodol (e.e. lliniaru llifogydd, ansawdd aer a dŵr, storio carbon a pheillio) a helpu i gynnal iechyd, lles ac ansawdd bywyd pobl. Drwy helpu pobl i ddeall achosion problemau a sut gallwn, drwy weithio gyda natur, atal problemau rhag codi. Drwy sicrhau cydymffurfio â deddfwriaeth ac osgoi canlyniadau peidio â chydymffurfio.
- *Mynd i'r afael â heriau tymor hir* - Rydym am roi terfyn ar golli bioamrywiaeth, gan hybu ecosystemau cydnerth a chryfhau isadeiledd gwyrdd er mwyn addasu i effeithiau newid yn yr hinsawdd a'u lliniaru, a sicrhau bod ein hamgylchedd naturiol a'r buddion a'r gwasanaethau y mae'n eu darparu'n cael eu diogelu er lles cenedlaethau'r dyfodol.
- *Gweithio mewn partneriaeth ag eraill* - Byddwn yn parhau i gefnogi eraill a chydweithio â hwy i gydlynu cyflawni camau gweithredu a mwyafu'r defnydd o adnoddau.
- *Osgoi gwrthdaro rhwng amcanion cyrff cyhoeddus* - Trwy wella ymwybyddiaeth o fioamrywiaeth a sicrhau y caiff hynny ei hystyried yng nghamau gwneud penderfyniadau/dylunio cynnar cynlluniau a phrosiectau, bydd y potensial am wrthdaro yn cael ei leihau.
- *Cynnwys pobl* - Byddwn yn datblygu gallu ac yn cyflawni mwy drwy gynnwys y gymuned leol a'i chefnogi fel y gall fod yn rhan o'r gwaith o nodi a chyflawni mentrau sy'n cynnal ac yn cyfoethogi'r amgylchedd naturiol. Caiff mwy o bobl eu galluogi i gael mynediad at yr amgylchedd naturiol a'i fwynhau.

Sut byddwn yn mesur cynnydd².

- Byddwn yn rhoi adroddiadau am gynnydd tuag at gyflawni Adran 6 y Cynllun Bioamrywiaeth Corfforaethol a'r nod Cymru Gydnerth drwy gynllunio busnes a dulliau adrodd blynyddol.
- Byddwn yn datblygu dulliau i fesur maint colledion ac enillion mewn perthynas â'r amgylchedd naturiol a'i ansawdd.
- Byddwn yn parhau i fonitro ansawdd aer a dŵr.
- Byddwn yn cofnodi nifer y bobl sy'n gwirfoddoli i wneud gwaith amgylcheddol a'r oriau a dreulir yn gwneud hynny.
- Byddwn yn cofnodi nifer y digwyddiadau amgylcheddol a nifer y bobl sy'n cyfranogi ynddynt.

---

² Dros dro tra'n disgwyl i ddata gael eu datblygu.

- Byddwn yn cofnodi nifer y cyrsiau hyfforddiant sy'n gysylltiedig â bioamrywiaeth a nifer y bobl sy'n cyfranogi ynddynt.
- Byddwn yn sefydlu Gweithgor Bioamrywiaeth Corfforaethol i fonitro cynnydd tuag at gyflawni'r cynllun Adran 6.
- Cyflawni'r Strategaeth Ynni Gorfforaethol
- Lleihau carbon yn adeiladau'r Cyngor.
- Cyfraddau ailgylchu.

Cyfraniad yr amcan lles hwn at amcanion y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

Bydd plant yn cael y dechrau gorau mewn bywyd i fod y gorau y gallant	Bydd pobl yn byw yn dda ac yn heneiddio'n dda	Gweithio gyda natur	Cymunedau cryf
☒	☒	☒	☒

Trawsnewid a datblygu'r Cyngor yn y Dyfodol

Pam mae'r flaenoriaeth hon yn amcan lles.

- Rydym am foderneiddio a thrawsnewid y cyngor drwy ein rhaglen *Abertawe Gynaliadwy: Yn Addas i'r Dyfodol* i helpu i fynd i'r afael â galw cynyddol a chyllidebau refeniw sy'n lleihau.
- Rydym am foderneiddio gwasanaethau drwy ddefnyddio'r rhyngwrwd, lleihau gwaith gweinyddol a gwasanaethau swyddfa gefn. Rydym am greu incwm ychwanegol i dalu am wasanaethau a helpu teuluoedd yn gynt fel y gallwn leihau costau yn nes ymlaen.
- Rydym am wella effeithlonrwydd a lleihau costau rheoli a chynnal busnes ymhellach. Rydym hefyd am adolygu ein holl wasanaethau i sicrhau y cânt eu cyflawni yn y ffordd orau bosib ac er mwyn arbed arian drwy weithio gyda phartneriaid fel yr Heddlu a gwasanaethau iechyd, neu drwy atal yr angen am fynediad at wasanaethau statudol costus lle gellir diwallu'r anghenion hynny mewn ffordd arall.
- Rydym am i'r cyhoedd wneud eu cyfraniad drwy gydgyhyrchu gwasanaethau a helpu i'w cynnal, megis y cynllun llwyddiannus lle mae bowlwyr yn cynnal eu lawntiau eu hunain, neu drwy ailgylchu mwy yn y cartref.
- Rydym am i fwy o bobl fod yn rhan o fusnes y Cyngor a'r gwaith o wneud penderfyniadau am bethau sy'n effeithio arnynt, eu teuluoedd a'u cymunedau.
- Rydym am fuddsoddi yn ein blaenoriaethau megis canol y ddinas, gwella ystafelloedd dosbarth, gwella ac ehangu'n stoc tai sy'n defnyddio ynni'n effeithlon a chyflawni'r Fargen Ddinesig sydd â'r potensial i greu 10,000 o swyddi.

Yr heriau tymor hwy y bydd yr amcan lles hwn yn helpu i fynd i'r afael â hwy.

- Mae galwadau ar gwasanaethau cyhoeddus a disgwyliadau ohonynt yn parhau i gynyddu ond mae llai o arian ar gael i'w cyflawni.
- Mae preswylwyr yn disgwyl i wasanaethau gael eu darparu y tu allan i oriau swyddfa arferol, a'u bod yn gydlynus ac yn bersonol i'w hanghenion.
- Mae pobl yn disgwyl y gallant gysylltu â sefydliadau cyhoeddus ac ymdrin â hwy trwy ddulliau gwahanol, ac maent yn mynd ati'n gynyddol i gysylltu â'r cyngor drwy'r rhyngwrwd a'r cyfryngau cymdeithasol.
- Gallai datblygiadau yn y defnydd o Ddata Mawr a deallusrwydd artiffisial drawsnewid sut mae gwasanaethau cyhoeddus yn gweithio, gan gynnwys awtomateiddio a gwasanaethau wedi'u targedu'n well.
- Mae'n debygol y caiff mwy o wasanaethau eu darparu mewn partneriaeth ag eraill, gan gynnwys cyrff cyhoeddus eraill a'r trydydd sector yn unol â diwygio Llywodraeth Leol.

Y camau y byddwn yn eu cymryd er mwyn cyflawni'r Amcan Lles hwn.

- Diweddarau rhaglen foderneiddio *Abertawe Gynaliadwy - Yn Addas i'r Dyfodol* er mwyn trawsnewid gwasanaethau a darparu gwell canlyniadau. Newid diwylliant sefydliadol y cyngor i gefnogi "gweithio gyda'n gilydd, gweithio'n wahanol" a gwreiddio trawsnewid, arloesedd a dysgu sefydliadol.
- Gweithredu *Strategaeth Datblygu Sefydliadol* y Cyngor i ddarparu gwasanaethau wedi'u trawsnewid, fel bod gennym y bobl briodol sydd â'r sgiliau priodol.
- Gwreiddio cydraddoldeb ac amrywiaeth yn y gwasanaethau a gyflawnir drwy rwydwaith o Hyrwyddwyr Cydraddoldeb a benodir ym mhob gwasanaeth a llunio Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-23 newydd ar gyfer y Cyngor.
- Adolygu ymagwedd y cyngor at gaffael i sicrhau buddion economaidd a chymunedol lleol, yn unol â'r egwyddorion datblygu cynaliadwy.
- Parhau i wreiddio strategaeth "Digidol yn Gyntaf" fel y gall dinasyddion gael mynediad at fwy o wasanaethau'r Cyngor a gwybodaeth ar-lein.
- Hybu cynhwysiad digidol a galluogi pobl i gyrchu gwasanaethau ar-lein drwy ddarparu cyfleoedd dysgu gydol oes i ddinasyddion ymgymryd â chysiau a hyfforddiant cyfrifiadurol am ddim.
- Archwilio cyfleoedd i gydweithio ag awdurdodau lleol a phartneriaid eraill a rhannu gwasanaethau, gan gynnwys rhai swyddfa gefn, i arbed costau a gwella gwasanaethau i ddinasyddion.
- Ymgysylltu'n fwy effeithiol a phenodol â'r trydydd sector a'r sector preifat er mwyn datblygu mwy o waith cydweithredol a phartneriaeth i gyflawni blaenoriaethau a chanlyniadau a rennir y Cyngor.
- Adolygu gwaith gyda chymunedau, sefydliadau a grwpiau 'ffrindiau' i annog a galluogi mwy o berchnogaeth gymunedol o ran asedau a gwasanaethau a sicrhau eu cynaladwyedd tymor hir.
- Parhau i foderneiddio'r gwaith o gynnwys y cyhoedd mewn democratiaeth leol a phrosesau gwneud penderfyniadau'r cyngor drwy amseroedd cyfarfodydd mwy hygyrch, darlledu ar-lein, pleidleisio electronig ac e-ddeisebau.
- Parhau i gryfhau'r gwasanaeth Cymraeg a'r gwasanaethau iaith a gynigir yn gyffredinol gan y Cyngor drwy ddarparu hyfforddiant iaith sylfaenol ar gyfer staff rheng flaen.
- Sicrhau bod cyllidebau cymunedol ar gael fel y gall pobl leol benderfynu, gyda'u cynrychiolwyr, beth yw eu blaenoriaethau lleol.
- Darparu'r cyfle i ddinasyddion lleol ddylanwadu ar y dull o lunio polisiâu a chyflawni gwasanaethau drwy ddatblygu Fframwaith Strategol Corfforaethol ynghylch Cydgynhyrchu a Strategaeth Ymgynghori ac Ymgysylltu ddiwygiedig.

Cyfraniad yr amcan lles hwn at y nodau cenedlaethol.

Cymru lewyrchus	Cymru gydnerth	Cymru sy'n fwy cyfartal	Cymru o gymunedau cydlynus	Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu	Cymru iachach	Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang
☒		☒	☒	☒		

Sut byddwn yn mwyafu ein cyfraniad at y nodau cenedlaethol drwy ein dull o weithio.

- *Atal problemau rhag digwydd neu waethygu* - helpu i atal pobl rhag gorfod troi'n syth at wasanaethau statudol drwy lif 'atal' rhaglen *Abertawe Gynaliadwy - Yn Addas i'r Dyfodol*.
- *Mynd i'r afael â heriau tymor hir* - newid dull y Cyngor o weithio, gan gynnwys mwy o wasanaethau digidol i adlewyrchu'r symudiad tuag at fwy o bobl yn dymuno cael mynediad at wasanaethau drwy ddulliau digidol, rhyngwyd symudol a chyfyngau cymdeithasol.
- *Gweithio mewn partneriaeth ag eraill* - cydweithio â chyrrff cyhoeddus eraill a'r trydydd sector i gyflawni gwasanaethau.
- *Osgoi gwrthdaro rhwng amcanion cyrrff cyhoeddus* - gwella ymgysylltu â phartneriaid, gan gynnwys y trydydd sector, drwy'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus, i gynorthwyo i gynnal y gwaith o drawsnewid gwasanaethau'r cyngor.
- *Cynnwys pobl* – cynnwys defnyddwyr gwasanaethau yn y gwaith o adolygu gwasanaethau'r Cyngor ac mewn gweithgarwch a pherchnogaeth cymunedau.

Sut byddwn yn mesur cynnydd.

- Arbedion ac incwm refeniw'r gronfa gyffredinol a nodwyd ar gyfer y flwyddyn o'u cymharu â'r gyllideb a gymeradwywyd yn wreiddiol.
- Nifer y taliadau a'r ffurflenni a gaiff eu cwblhau ar-lein.
- Unrhyw achosion o fynediad diawdurdod at ddata.
- Cynorthwyo'r gweithlu i ddatblygu sgiliau a dysgu pethau newydd fel rhan o strategaeth datblygu sefydliadol wedi'i thargedu tuag at weithlu mwy hyblyg a gweision cyhoeddus yr 21ain ganrif.
- Salwch staff.

Cyfraniad yr amcan lles hwn at amcanion y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

Bydd plant yn cael y dechrau gorau mewn bywyd i fod y gorau y gallant	Bydd pobl yn byw yn dda ac yn heneiddio'n dda	Gweithio gyda natur	Cymunedau cryf
	☒		☒

4. Monitro Cyflawniad – adolygu perfformiad yn rheolaidd

Byddwn yn monitro'r cyflawniad ac yn adolygu'n cynnydd tuag at gyflawni'n hamcanion lles fel a ganlyn:

Sut byddwn yn monitro cynnydd

- Drwy adroddiadau monitro perfformiad chwarterol a blynyddol i'r Cabinet.

Sut byddwn yn rhoi adroddiadau am gyflawniadau

- Yn chwarterol ac yn flynyddol drwy'r Cabinet.
- Adroddiad Blynyddol.

Pryd a sut caiff y cynllun hwn ei ddiweddarau

- Adolygiad a diweddariad blynyddol.

5. Camau Nesaf – beth rydym ni'n bwriadu ei wneud nesaf

Rydym wedi gwneud rhywfaint o gynnydd da wrth wreiddio ffyrdd cynaliadwy o weithio yn ein dull o wneud busnes, fel yr amlygir yn y cynllun hwn; rydym am barhau i ychwanegu at hyn.

Er mwyn bodloni'n rhwymedigaethau statudol o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r dyfodol, rydym am:

- sicrhau galluoedd digonol a chydlynol a gallu o ran cynllunio strategol;
- parhau i chwilio am ffyrdd o gynyddu cyfranogaeth dinasyddion;
- ceisio creu arolwg strategol tymor hwy, yn edrych ymlaen hyd at 25 neu ragor a flynyddoedd i'r dyfodol;
- sicrhau integreiddio strategol a chydlyniant rhwng cynlluniau a strategaethau;
- gweithio i sicrhau bod yr egwyddor datblygu cynaliadwy yn llywio'r strategaeth a phrosesau gwneud penderfyniadau, a;
- parhau i wreiddio ffyrdd cynaliadwy o weithio ymhellach.

6. Ble gellir canfod gwybodaeth ychwanegol

Strategaethau, cynlluniau a pholisïau

<https://www.abertawe.gov.uk/polisiau>

Perfformiad ac ystadegau

<https://www.abertawe.gov.uk/ystadegau>

Cyllid a Chyllideb y Cyngor

<https://www.abertawe.gov.uk/cyllidachyllideb>

Craffu

<https://www.abertawe.gov.uk/craffu>

Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r dyfodol

<https://www.abertawe.gov.uk/deddflesiantcenedlaethaurdyfodol>

Diogelu

<https://www.abertawe.gov.uk/diogelu>

Ysgolion a dysgu

<https://www.abertawe.gov.uk/ysgolionadysgu>

Hawliau Plant a Phobl Ifanc - CCUHP

<https://www.abertawe.gov.uk/ccuhp>

Bargen Ddinesig Bae Abertawe

<https://www.abertawe.gov.uk/BargenDdinesigBaeAbertawe>

Partneriaeth Ranbarthol Gorllewin Morgannwg

<http://www.westernbay.org.uk/?lang=cy>

Ein Rhanbarth ar Waith (ERW)

<https://www.erw.cymru/>

Dweud eich Dweud - ymgynghoriadau

<https://www.abertawe.gov.uk/lleisiwcheichbarn>

Cynllun Cydraddoldeb Strategol

<https://www.abertawe.gov.uk/cynlluncydraddoldebstrategol>

Y Gymraeg

<https://www.abertawe.gov.uk/cymraeg>